

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
Εφορεία Αρχαιοτήτων Πέλλας

Ministry of Culture and Sports
Ephorate of Antiquities of Pella

Σκύδρα και ευρύτερη περιοχή

Skydra and surrounding area

Σκύδρα και ευρύτερη περιοχή

Η Σκύδρα και η ευρύτερη περιοχή της, με μακραίωνα ιστορικό παρελθόν, κέντρισε το ενδιαφέρον του ανθρώπου, χάρη στην εύφορη πεδιάδα και τα άφθονα νερά της, ήδη από τη Νεολιθική Περίοδο (6.500-3.200 π.Χ.). Οικισμοί από τη μακραίωνη αυτή εποχή αλλά και τις μετέπειτα χρονικές περιόδους αναπτύχθηκαν σε όλα τα τμήματα της επικράτειάς της (Σεβαστιανά, Άνυδρο, Μάνδαλο, Αρσένι, Ριζό, Πετριά, Σκύδρα, Νέα Ζωή).

Το μεγαλύτερο τμήμα του σύγχρονου Δήμου καταλάμβαναν κατά τους ιστορικούς χρόνους οι χώρες της Σκύδρας και της Μενήιδος, που και σήμερα αποτελούν τις μοναδικές του Δημοτικές Ενότητες (αν και το όνομα της τελευταίας αμφισβητείται).

Η χώρα της Μενήιδος, που μας είναι γνωστή από έναν ενεπίγραφο όρο (σύνορο γης), καταλάμβανε το βορειοανατολικό τμήμα του σύγχρονου Δήμου, ανάμεσα στις χώρες της Κύρρου και της Έδεσσας. Η ομώνυμη πόλη, άγνωστη από τις γραπτές πηγές, χτισμένη δίπλα στον Αλμωπαίο ποταμό, έλεγχε την επικοινωνία από την Κάτω Μακεδονία προς την Αλμωπία.

Skydra and surrounding area

The fertile plains and abundant water of Skydra and its surrounding area, intrigued man from the Neolithic Period (6.500-3.200 BC). Settlements of this long era and the subsequent periods were developed in all parts of its territory (Sevastiania, Anydro, Mandalon, Arseni, Rizo, Petria, Skydra, Nea Zoi).

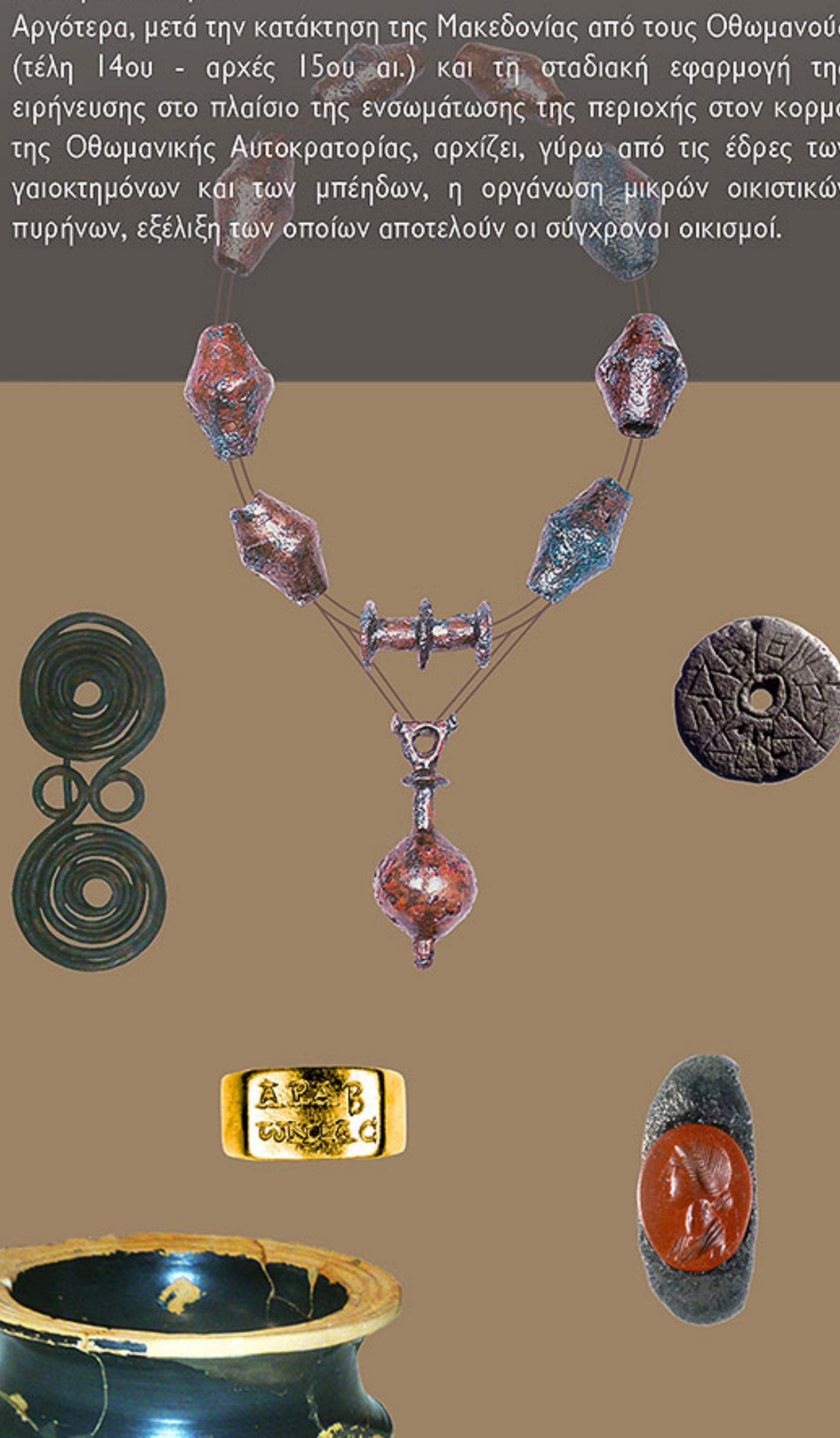
During historical times the biggest part of what is now the modern Skydra Municipality was occupied by the Skydra and Meneis territories, which are nowadays the only Municipal Units (though the name of the latter is disputed).

The Meneis territory, which is known from an inscribed Horos (land border), occupied the northeastern part of the modern Municipality, between Kyrrhos and Edessa territories. The homonymous town, unknown to written sources, built next to Almopaios river, used to control the communication between Lower Macedonia and Almopia.

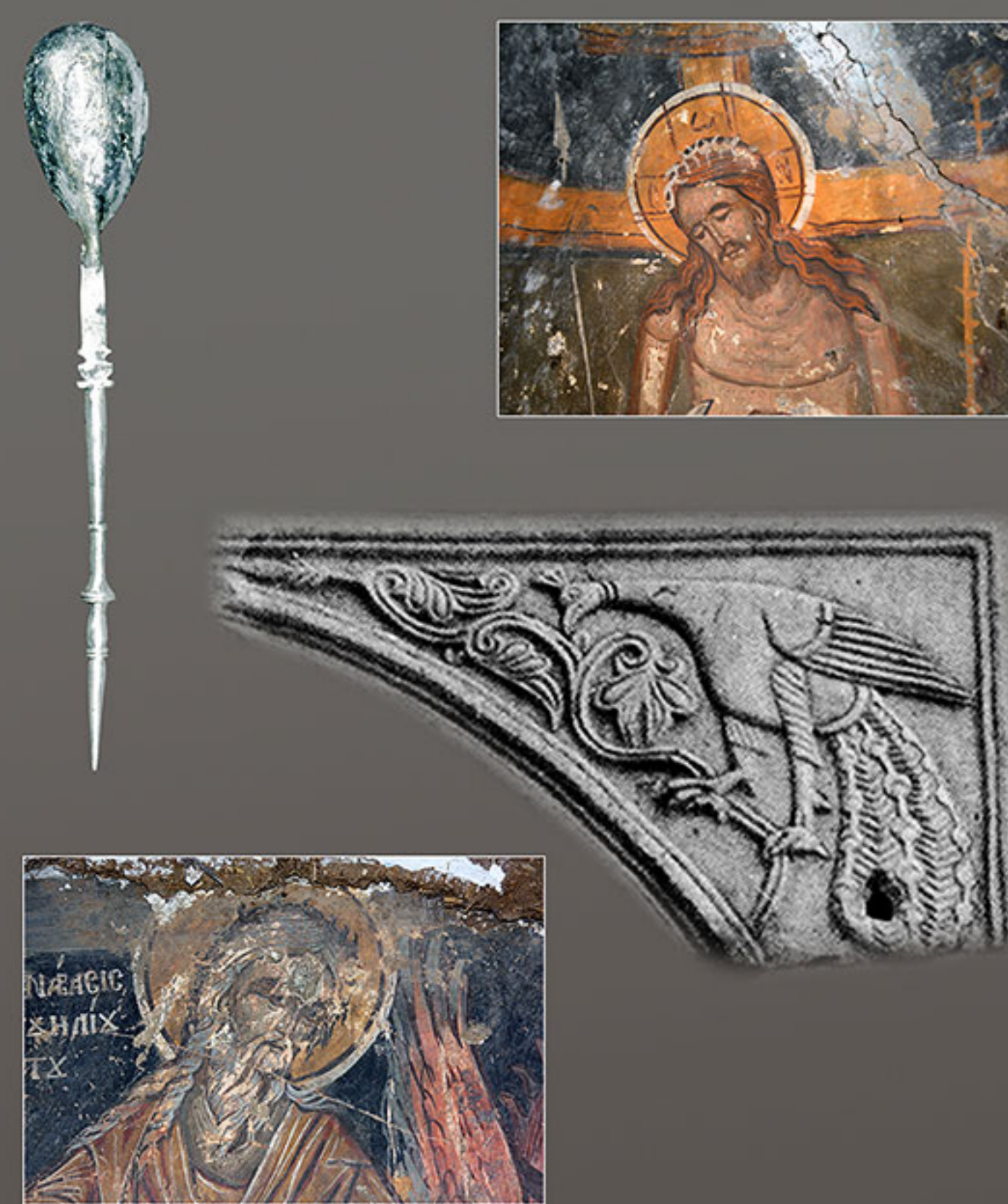

Η χώρα της Σκύδρας καταλάμβανε το νότιο τμήμα του σύγχρονου Δήμου. Η θέση της αρχαίας πόλης, το δεύτερο σημαντικό κέντρο μετά την Έδεσσα, παρόλο που αναφέρεται σε επιγραφές ήδη από τον 3ο αι. π.Χ., παραμένει άγνωστη. Άγνωστη παραμένει και η αρχή και το τέλος της. Το βέβαιο πάντως είναι ότι η ακμή της πρέπει να συνεχίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια της Ρωμαϊκής-Παλαιοχριστιανικής Περιόδου, όπως επιβεβαιώνεται από τις επιγραφικές μαρτυρίες και τους αρχαίους συγγραφείς, τον ιστορικό Πλίνιο τον Πρεσβύτερο (1ος αι. μ.Χ.), τον γεωγράφο Κλαύδιο Πτολεμαίο (2ος αι. μ.Χ.) και τους συγγραφείς Θεαγένη (3ος/4ος αι. μ.Χ.) και Στέφανο Βυζάντιο (6ος αι. μ.Χ.). Η ευφορία της περιοχής και η δεσπόζουσα θέση της πλησίον της Εγνατίας οδού και της οδού που ένωνε την Έδεσσα με τη Βέροια, συνέβαλε καθοριστικά τόσο στην ανάπτυξη της όσο και στη διάδοση του Χριστιανισμού.

Αργότερα, μετά την κατάκτηση της Μακεδονίας από τους Οθωμανούς (τέλη 14ου - αρχές 15ου αι.) και τη σταδιακή εφαρμογή της ειρήνευσης στο πλαίσιο της ενσωμάτωσης της περιοχής στον κορμό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, αρχίζει, γύρω από τις έδρες των γαιοκτημόνων και των μπέηδων, η οργάνωση μικρών οικιστικών πυρήνων, εξέλιξη των οποίων αποτελούν οι σύγχρονοι οικισμοί.

The Skydra territory occupied the southern part of the modern Municipality. The site of the ancient city, the second important center after Edessa, although mentioned in inscriptions as early as the 3rd c. BC, is unknown. Unknown also remains its beginning and its ending. What is certain, however, is that its peak lasted throughout the Roman and Christian Periods, as confirmed by inscriptions and ancient authors, the historian Pliny the Elder (1st c. AD), the geographer Claudius Ptolemy (2nd c. AD) and the writers Theagenes (3rd / 4th c. AD) and Stephanus of Byzantium (6th c. AD). The prosperity of the region and the dominant position near Via Egnatia and the road connecting Edessa to Veria, played a key role both in the development and in the spread of Christianity.

Later, after the conquest of Macedonia by Ottomans (late 14th - early 15th c. AD) and the gradual implementation of peace due to the incorporation of the region in the body of the Ottoman Empire, the organization of small settlements around the seats of landowners and beys begins; the modern settlements developed from them.

Σκύδρα - Ναός Ελληνιστικών χρόνων

Ένα από τα πιο εντυπωσιακά κτίρια της αρχαίας Μακεδονίας ήρθε στο φως τον Απρίλιο του 1998 στον λόφο «Τούμπα», στα νοτιοδυτικά της σύγχρονης Σκύδρας, με αφορμή τις εκσκαφές για την ανέγερση των εργατικών κατοικιών. Οι διαστάσεις του (28.50X10.50 μ.), το στενόμακρο σχήμα του, η διάταξη των χώρων του, η ιδιαίτερα επιμελημένη κατασκευή του, αλλά και ορισμένες αρχιτεκτονικές λεπτομέρειες υποδηλώνουν πως πρόκειται για έναν αρχαίο ναό. Φαίνεται πως αρχικά αυτός σχεδιάστηκε ως περίπτερος (με κίονες και στις τέσσερις πλευρές), στην πορεία όμως των εργασιών η αρχική ιδέα εγκαταλείφθηκε.

Χτίστηκε στα τέλη του 3ου αι. π.Χ., στα χρόνια της βασιλείας του Φιλίππου Ε' (221-179 π.Χ.), σε μια περίοδο δύσκολη για το μακεδονικό βασίλειο, γεγονός που διαφαίνεται και από ορισμένες κατασκευαστικές λεπτομέρειες, που μαρτυρούν μια προσπάθεια εξοικονόμησης χρόνου και υλικών.

Μια αποσπασματική επιγραφή σε κιονίσκο, σε συνδυασμό με την περίοπτη θέση του, αφήνουν να εννοηθεί πως ήταν αφιερωμένος στον Δία Ύψιστο, του οποίου η λατρεία ήταν αρκετά διαδεδομένη στη Μακεδονία.

Σκύδρα – Ναός Ελληνιστικών χρόνων

Η προνομακή όμως θέση του, κοντά στους δρόμους που οδηγούσαν από τη Βέροια και την Πέλλα στην Έδεσσα, απέβη μοιραία για την τύχη του, καθώς η καταστροφή ανάγεται ήδη στους αυτοκρατορικούς χρόνους (1ος-3ος αι. μ.Χ.).

Skydra - The Hellenistic temple

One of the most impressive buildings of ancient Macedonia came to light in April 1998 on the hill named "Touba", SW of modern Skydra, on the occasion of the excavations for the construction of workers' housing. Its dimensions (28.50X10.50 m), its oblong shape, the arrangement of its spaces, the especially elaborate construction, and some architectural details imply that it is an ancient temple. It seems that the temple was originally designed to be peripteral (with columns on all four sides), but in the work process, the initial idea was abandoned.

It was built in the late 3rd c. BC, during the reign of the King Philip V (221-179 BC), in a difficult time for the Macedonian kingdom, also suggested by some construction details.

A fragmentary inscription on a colonnette, supported by the prominent position of the temple, suggests that it was dedicated to Zeus Ypsistos, whose cult was very popular in Macedonia.

However, the prime location, near the roads leading from Veria and Pella to Edessa, proved fatal to its fate, since its destruction dates to the Imperial times (1st-3rd c. AD).

Πληροφορίες - Information: Tel. +302381024356
e-mail: efapel@culture.gr | pella.museum@gmail.gr

Κείμενο: Ν. Παππάς - Text: N. Pappas
Γραφιστικός σχεδιασμός: Χ. Τζωτζής - Graphic design: Ch. Tzotzis

